

Modern forskning visar tydligt: sällskapsdjur + äldre = välbefinnande & hälsa

En underbar händelse berättades för mig förra året. En äldre och trött kvinna boende på ett äldreboende låg sedan en längre tid i sin säng och ville inte komma upp. Hon var trött på livet. En vän kände till att kvinnan tyckte mycket om hästar och att hästar funnits i hela hennes liv på flera olika sätt. Väninnan ordnade fram en mycket liten häst som hon kunde ta med sig in på äldreboendet, in i hiss och upp till den avdelning där den trötta kvinnan bodde. Dörren till hennes hem öppnades. Kvinnans närmaste berättade för henne att hon skulle få ett speciellt besök. Den lilla hästen gick självmant fram till kvinnan i sängen och la sitt huvud i hennes händer. Det blev ett fantastiskt kärleksfullt möte! Några dagar senare dog kvinnan.

När jag tänker på denna händelse fylls jag av stor glädje och värme. Det är möjligt att skapa nya och goda djur-upplevelser för de äldre i vår tid. Halleluja.

Institutionen för folkhälsa och vårdvetenskap har publicerat en kartläggning om ifall "sällskapsdjur har någon inverkan på äldre människors fysiska, psykiska och sociala hälsa och välbefinnande inom äldreomsorgen". Genom en systematisk litteraturstudie valdes totalt fjorton vetenskapliga artiklar i databaserna Pubmed, Cinahl, Scholar Google samt genom manuell sökning relaterade artiklar.

Resultatet visade att djurterapi har positiva effekter på äldres fysiska hälsa.

Det visade att en **besökshund eller inneboende hund** på en institution resulterar i en minskning av utmattning och trötthetskänsla. Introducering av **ett akvarium** resulterade i en ökning av nutritionsintag och vikt. Flera studier visade djurterapi har positiva effekter på psykisk hälsa.

Beteendeproblem som aggressivitet, samarbetsvillighet, irrationalitet och rastlöshet minskade hos alzheimer-patienter. Djurterapi resulterade i en ökning av livskvalitet och minskning av depression och ensamhet. Flera studier visade att djurterapi ökar social interaktion och socialt beteende hos äldre. Slutsats: Studien visar att sällskapsdjur har positiv inverkan på äldre människors hälsa och välbefinnande inom äldreboende. Djurterapi kan användas som ett komplement till andra åtgärder i omvårdnaden av äldre människor som bor i äldreboende." Här visar forskningen att äldreboenden som har djur på avdelningarna skapar god stämning, trygghet och livsglädje bland de boende.

Här kommer en annan berättelse: En äldre kvinna som är ägare till en hund behöver komma in på ett äldreboende. De närstående frågar om de kan komma med hunden och hälsa på kvinnan i hennes nya hem. De får till svar av äldreboendet att det går mycket bra. När hunden kommer och får träffa sin matte så blir matte glad och inte bara hon utan flera av hennes grannar njuter av att få se och lära känna hunden. Hunden blir en kär vän som sprider stor glädje. Plötsligt får de närstående informationen att det inte längre är tillåtet för hunden att hälsa på hemma hos sin matte på äldreboendet. Ny personal har anställts som är kraftigt allergisk mot hundar och detta omöjliggör att hunden får komma in i sin mattes hem. Dörren blir stängd för hundens besök i mattes hem.

Det finns inom vårdens historia exempel på att djur har använts inom vården. Redan under det nionde århundradet användes djur som en tillgång inom vården. Florence Nightingale förespråkade under sin verksamhet att djur i vården är bra för patienterna. Så bevis på djurens förmåga att skapa goda miljöer är välkänt. När jag söker på detta ämne kommer det också fram ett uttalande från Allergiförbundet om "faran med levande djur på äldreboende".

Alternativ till levande djur har i vissa studier varit en robotsäl och en leksakskatt. Dessa alternativa djurmöten har haft god effekt på äldre människor som har demens/kognitiva nedsättningar. Robot- och gosedjur kan vara billigare och kostnadseffektiva än levande djur, då robotdjuren inte behöver

skötas på samma sätt som levande djur. Sjukdomar och smittämnen kan spridas mellan djur och människor. Äldre som redan är sköra och har nedsatt immunförsvar riskerar att drabbas av infektioner. För att minska allergisymtom och infektionsrisker kan robotdjur användas.

Det finns en sång som börjar ”Får man ta hunden med sig in i himlen” av Hasse Andersson. Frågan som ställs i denna børsentext lyder: Får jag ta emot besök av min hund hela tiden som jag bor på äldreboendet?

När kommer äldreomsorgen att ta till sig forskningens slutsatser? Finns det något **forsknings-tänk** inom Sveriges kommuner? Förra veckan rapporterades det om forskning som visar att äldre människor bör äta oftare, 6 gånger per dag. Antalet svenska kommuner som hörsammat detta faktum var under 10...

Den internationella forskningen bekräftar att djur inom äldre vården gör stor nytta. Den äldre generationen som bor på äldreboende idag, har ofta vuxit upp med djur som kor, hundar, katter, höns och hästar.

Jag anser att vi behöver ett särskilt departement för äldreomsorg i vår tid. Ett departement med muskler som har förmågan att omvandla forskningsresultat som berör de äldres välbefinnande och goda mentala omsorg - till ett tydligt regelverk som skyddar den äldres rättigheter och ställer krav på modern äldreomsorg. Det är bara Du och jag, som ännu inte är på något äldreboende som har möjligheten att påverka framtidens äldreomsorg. Tänk på det!

Li Lundberg, präst i Västanfors Västervåla församling
epost: li.lundberg@svenskakyrkan.se